

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΤΕΛ. IV, 27/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-25/1/1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Παπαδοῦ....
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας ΟΛΥΜΠΙΑΣ.
Νομοῦ ΗΛΕΙΑΣ.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἰωάννης
Μωτσάκης... ἐπάγγελμα Διδάκκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Καλλιθέας.....
- Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον 28 ἔτη.....
[Ἡ συλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς 15-25 Ἰανουαρίου 1970]
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Χαράλαμπος Αναγιώπουλος
Ἄπαντες οὗτοι ἀπὸ νεανικῶν ἡλικίας ἀποφοῦνοι
μετὰ τὴν γερμανίαν καὶ τὴν ἐξορίαν.
ἡλικία 77 ἐκλογιστικὰ γινώσκεις ἀφραγμαῖοι....

..... τόπος καταγωγῆς Παπαδοῦ....
β' Παναγιώτης Αναγιώπουλος ἐτῶν 65. Δ. Δημοτ. Παπαδοῦ
γ' Μιχαὴλ Κατρίτσος ἐτῶν 65. Γ. Δημοτ. Παπαδοῦ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; .....

Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Ἐνηλλάβοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα.

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Οἱ ἀγροὶ ἀνήκον ἐν τούτοις χωρικοῖς.
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ο πατήρ διανεμεῖ τὴν περιουσίαν εἰς
τὰ τέκνα του ὅταν γίνῃαι ὁ γάμος των.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. *Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται συγχρόνως... εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀσχολοῦνται καὶ μετὰ γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετὰ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ..... *Δέν ὑφίσταται τοιαῦτα*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ..... *Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;*

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγῆτον ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; .. *μετεβαίνον δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίαν εἰς Πύργον καὶ εἰς Αμυλιάδα Ἡφείας*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

ὡς ἐργάται

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

..Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον
..βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων, καὶ με τὴν.....
..καῖεν τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν.

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ...ἔτος 1925.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..ἔτος 1910.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερο, δίτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ..τὸ μονότερον ἄροτρον ἐχρησιμο-

ποιεῖτο εἰς τὰ χωράφια πρὶν εἶχαν ἑλαφρα-ματὰ

χώματα τὸ δίτερον εἰς τὰ βαρὺά χώματα.

ἢ προμήθεια ἐγένετο ἀπὸ ἐργοστάσιον τοῦ Βόλου

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. Χαράντι.. 4. Κλειδί... 7. Βάσις... 10.....

2. Εὐρίσμα.. 5. Τραβηκτὴρ ὕψι.....

3. Βαβάρι.. 6. Γράβη... 9. ὑποδοχή ζυγῶν.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ἀπὸ ἔτος 1955.

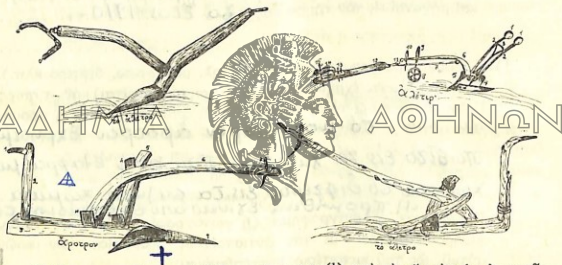
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..δέν ἐχρησιμοποιεῖται εἰσέτι.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δ. ἐν. χρησιμολογία-
 5) Μηχανή ἀλωνισμού ἀπό... τὸ ἔτος 1956.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

... Τὸ ξύλινον ἄροτρον τὸ κατασκευάζει.
 ... μόνος... τοῦ ὁ καθε... γεωργὸς τοῦ ὠρίου...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ... λαβὴ	6. σταθάρι	11. ....
2. ... χεροῦλι	7. πρόμα	12. ....
3. ἀλεξροπόδα	8. φτερά	13. ....
4. ... σπάδη	9. ὑνί	14. ....
5. ... βφήν	10.	15. ....

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... Δι' ὅτα, τα χωράφια εἶναι μιᾶς μορφῆς .

... ὅ. ὕνι ... σχῆμα I .....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

ὅς κατωτέρω Gx. I -

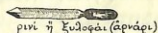
- 6) Τίττο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

Διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ..

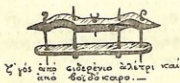
ἀρότρου χρῆσιμα πριόνι, ἀρίδι (ἀρνάρι) ξυλοφάι -

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... **Β.Ο. Ε.Σ. καὶ Ἴπποι...**

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; **Ἐν. β. Ἐδαφοὶ ἢτο μαζανὲν. Ἐν...**

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἢτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; **ἢτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός...**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Εἶναι ὡς ἀνωτέρω 6x1

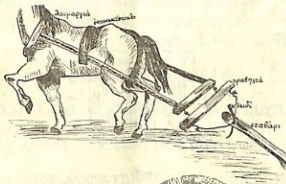
ΔΟΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. **ὡς ἀνωτέρω 6x1**

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Ὁ κρίκος εἶναι ἐκ σιδήρου ἢ ξύλου καὶ λέγεται κουλλούρι**

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζῶου; **Ὁ ὄργωμα δι' ἑνὸς ἢ δύο ζῶων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ εἶδους τοῦ χωράφιου**
Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Ὁ δὲ καινὲρ κ. ἡ βιενή*
ζῶν. ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν, τὸ ἄροτρον εἶναι ἡ θαυμαρχία 27
τὸ ἑλανικαπενλο 37 τὰ ἱραθιχιά, 47 τὸ κτειδί, 57
σταθὰι.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Παλαιότερον καὶ*

.. σημερινόν. ὥργωνε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ
.. ἄνδρας ..

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *κατὰ πρῶτον .....*

.. γίνεται χρῆσις τοῦ ζυγῶ διὰ τὸ ζεύξιμον
.. καὶ .. ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀρότρου ..

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον .....

.....

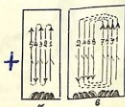
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Ἐάν εἶναι βρέξ με σχοινίον τοῦ ὁποιοῦ τὰ ἄκρα
ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα, Ἐάν εἶναι ἵπποι με
καπιωτριάναν ἢ ὅποια ἐξέρχεται εἰς τὴν κεφαλὴν
τῶν ἱππῶν -

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

...Ὁργώνεται μὲ ἀνοιγομένας αὐλακιές...
...κατ'εὐθείαν γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριάς, ντάμπες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.) ;

...Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἔχινε-
το καὶ γίνεται ἀκόμη μὲ σποριάς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ;

.....Ἐχωρίζετο καὶ χωρίζεται ἀκόμη μὲ αὐλακίαν?

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον, μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; Εἰς τὰ χωράφια τὰ ὁποῖα παρουσιά-
ζουν ἀνωμαλία, κατωφέρεια καὶ ἀνωφέρεια
(πλάγιες).

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωμάτων (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

...Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί
...γίνεται, καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... Γένικῶς. εἰς ὅλα. ... καὶ. διημετριακά'.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν διημετριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα, αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Δια τὴν σπορὰν. εἰς τὴν κριθῶν καὶ θρώσκων γίνονται. ἓνα. διὰ τὴν σπορὰν τοῦ ἀραβοσίτου γίνονται. τρία. ἡ δὲ ὀργωμά. εἰς διβόλισμα, ... εἰς σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαιτῆσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὅπως γίνονται εἰς τὴν σπορὰν τοῦ ἀραβοσίτου.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο διημετριακόν....

Πρέπει νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν 2 ἔτη.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; εἰς τὸν κριθῶν. εἰς, εἰς ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τρία.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

... Ἐργαλεῖα. εἶναι ἡ ἀξίνα, καὶ. δισάκι. καὶ. δισάκι. εἰς τὸ ὅλον. τίθεται ὁ σπόρος διὰ σπορὰν.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; Ο. καθαριεμένος...

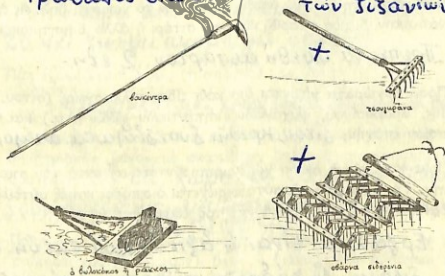
... γίνεται μετὰ τὴν ξυάλην, λεπτὴν, εἰς ἄντρον...
Ἐχήμενος τριγώνου τοῦ ὅποιον ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ κατω μέρος ξυτίνης ράβδου.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Μετὰ τὸ ὄργωμα γίνεται τὸ...

διβόλισμα καὶ τὸ σβάρνισμα .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδαν, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

καὶ τὸ σβάρνισμα χρησιμοποιοῦν...
ἢ διδερνία σβάρνα καὶ ἢ τσουγκράνα ἢ
Γράβατος διὰ τὴν περισυλλογὴν (καθάρισμα)
τῶν ζιζανίων.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

... Διὰ τὸ ἐνῆψιμο καὶ βυθίσμα τοῦ...

... ὕδρου ἢ τοῦ κήπου, χρησιμοποιεῖται...

... τῶνά, ὡς κατωτέρω .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Τὸν ζευγολάτην βοηθοῦν οἱ οἰκέται τοῦ...

ἄνδρες ἢ γυναῖκες, βυθίσουν, καὶ τέχουα βυθισαί.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους ἔργων...

Χωράφια τὰ ὁποῖα ἔχουν μαλακὸ χῶμα...

ἢ ὅπου ὄλων τῶν ὀσπρίων γίνεται μέ αὐθαγῆς, καὶ ὅπως ἡ σπορὰ τοῦ ὅλου.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ... Διὰ τὸν...

ρόβη καλλιεργεῖται τὰ χωράφια τὰ ὁποῖα...

δὲ ποτίζονται ἐν τῇ ὁρίσει αὐτῇ...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῖς (βραγιῖς) καὶ ἄλλως. Τα...

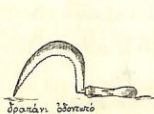
αὐλάκια τὸ ἴδιον μέχρι σήμερον .....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

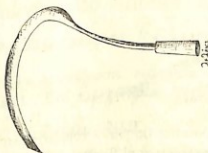
α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι, κλπ.) Τὰ διμυτήρια-
να Παλαιότερον και νῦν θερίζοντα
μέ τὸ δρεπάνι.....

6x. 1

δρεπάνι με κόψη

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Τὰ ἐν χρήσει δρεπάνια εἶναι τα...
ὀδοντωτά ὡς διωτέρω 6x. 1.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με κόσσα -

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ εἶναι.....
ὀδοντωτή 6x. 1. διωτέρω.....

- 4) Πῶς ἦτο κατασκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἡ χειρολαβή ἦτο κατασκευασμένη.....
ἐκ ξύλου.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ...εἰδικοί. τεχνίται......

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ...δεν ἦτο. ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας. (δι' ἐκριζώσεως)......

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. τὸ ὕψος. ἐπὶ κίττω. ἐναφύων. μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δημητριακῶν......

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένου) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; οἱ ἴδιοι. οἱ θερισταὶ. ἀποθέτουν. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. τίς χεριές ἢ τὰ δράγματα......

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....
τοποθετοῦνται. πολλά. ὁμοῦ. καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν......

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λούνται ἀγκαλιές. ... δέχονται ἀγκαλιές .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; ... θερίζουν ....
ἄνδρες καὶ γυναῖκες δὲν ὑπῆρχον ....
θερισταί, ὡς ἐπαγγελματίαι .....

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ αἰμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἐδίδετο καὶ δίδεται. Προσοχή ὡς πρὸς τὴν...
ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, τὴν Τρίτην. Δὲν γίνεται
ἀρχὴ θερισμοῦ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Κατὰ τὸν θερισμὸν

Ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν... 1)....

Μερατζοῦλα φοντωμένη 2) Παπαδοπούλα

θερίζε... 3) Τρύτο τὸ καλομαράκι. Κυνηγεῦσα ἓνα
παλάκι.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ

Προτὸ τελειώθουν τὸ χωράφι ἀφήνουν ἓνα

μέρος ἀθέριστον καὶ τὸ θεμε. γένετα τοῦ χωραφιοῦ.

Ὅταν ἀφήθουν αὐτό, τότε ὅσοι οἱ θεριδιαί περὶ

πίσω τὰ δρεπάνια, τότε ἓν τὴν καὶ πάντε δύο

δρεπάνια μαζί. Παντρεμένοι οἱ ἀκύπαυδροι.

Ἐν ἀπομονωθῇ καθεὶνα δρεπάνι (μένει μόνοι οἱ).

Τότε φέρουν ὅτι κάποιος οἰκέτης τοῦ χωραφιοῦ
θα περὰν βαρεία ἀρρώστεια

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ δεμάτιασμα γίνεται μετὰ αὐτὸ....

Τρεῖς ἡμέρες αὐτὸ τοῦ θερισμοῦ....

ἓνα ξηρανοῦν οἱ βιάχυν αὐτὰ τὸν ἥλιον

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἔνας ἑρχάται. συνεκέντρωκε. Ποτὲ
 ..χεριές..μαζί..καὶ..ἔδενε..τὰ..δέχόμενα.
 ..δερμάτια..αὐτὰ..Πού..δέκουν..τὰ.....
 ..δερμάτια..δέχονται..δέματα..καὶ.....
 ..ἑκατεμεινάζοντο..αὐτὸ..τὸ..ἴδιο..τὸ..
 ..βιτάρι, Πρὸς..τοῦτο..ἐδίατεγον..τοὺς..
 Ποτὶ..αναπτυγμένοι..στάχυς..τοὺς..ὁποῖον
 κόπουν..ἐγέρθη..καὶ..τοὺς..ἡνωθὼν 10-15
 μαζί..με..τοὺς..στάχους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκέντρωνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκέντρωνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δέματα μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο
 ..εἰς..τὴν..ἰδίαν..θέσιν.....
 .....
 .....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; αὐτὸ τὸ 1910.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Τὸ φύτευμα
τῆς Παταγας γίνεται δύο φορές. Ἐν
ἔτος ἢ μία καὶ τὸν Φεβρουάριον μῆνα
καὶ ἢ ἄπριλιν καὶ τὸν Αὐγουστῶνα...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

*Τὸ βγάλισιμο τῶν γεωμήλων γίνεται
μὲ σκαπάνην.....*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐν-
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *ἡ διατροφή
τῶν ζώων γίνεται μὲ σανόν καὶ μὲ τριφύλλι.
Τὸ τριφύλλι ἔπαι ποτνεγές ἢ ἀναπτυγὲς ἐν
διαρμεῖ... 6-7 ἔτη αὐτὸ κόπτεται 10-12 φορές
τὸ χρόνο ξηραίνεται, καὶ ἔπειτα ἀπὸ 6 ἡμέρας
συγκεντρώνεται εἰς τὴν ἀποθήκην.*
- 2) Πότε θερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Ὁ σανὸς θερίζεται τὸν Μαΐου μῆνα
μὲ δρέπανον καὶ μὲ κόσσα-
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....*

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) 'Ο...δανός...όταν...ξυρένεται...λάν.
 δένουν...χειρόβολα, και' έπειτα...λόν.....
 μεταφέρουν...εις...ζών...δυσκοδύνουν.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τών δεματιών πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ δεμάτια πρὸς ἀλωνισμόν μεταφέ-
 ρονται εἰς τὸ ἄλῳνι.....
 .....
 .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

Ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς
 ἀλωνισμόν δεμάτια, λέγεται θεμωνιά· ἡ
 τοποθετήσις γίνεται εἰς ἐχῆμα κούφον·

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλῳνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλῳνι; .....

Πρὸς τὸν θεμωνὸν τοῦτον ὑπῆρχε...
 ἀνέκαθεν ἄλῳνι.....
 .....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλῳνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... Τὸ ἄλῳνι κατεσκευάζεται

ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, καὶ μάστιγα βέ...
 μέρος... εὐάερο, διὰ νὰ εἶναι ἰσχυροί.
 ἄεροι διὰ τὸ φίχνεμα.

- 5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

.... Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ... **Ὁ ἁλώνισμος**
ἄρχεται ἀπὸ τὸν Ἰούλιον καὶ λήγει τὸν
Ἀύγουστον.

- 7) Εἶδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... **Τὸ ἁλώνι** .....

κατασκευάζεται με δάπεδον ἐκ χώματος.

(χωματάλωνο).

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἁλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

.... **Τὸ ἁλώνι ἐπισκευάζεται ἐκαβριον ἔτος**

**πρὸ τοῦ ἐνάρξεως τοῦ ἁλωνισμοῦ, καὶ ἐπαλεί-
φεται με μείγμα κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων διὰ τὴν**
μὴν ξεφταεῖ.

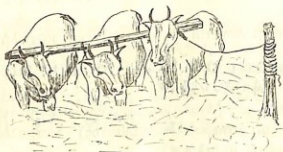
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Πίνονται. γὰρ... Σεματια καὶ ἀπὸ φωνῶν. ὅτε
... ξύρω. ἀπὸ... δόν. ἀλωνόβουλον, μέ. γὰρ. βλαχνα
... Πρὸς... γὰρ. μέγα, γόν. ἀλωνόβουλον.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ἑλκυστικὸς στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... ἀκριβῶς... γίνεται... ὡς ἀνωτέρω... 11. α.....

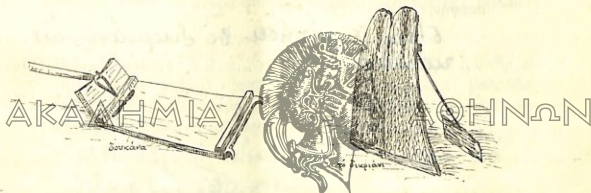
β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἑνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

..Ἐπάρχει ἀφωνόωσις, ὅπου ὑπάρχει Προβέ-
..μένον... ὁχονίαν, δια τοῦ ὁποῖου Περιφέ-
..ρουνται... Κυκλιζερῶν... ἔα... Ἰῶα καὶ ἔτερι.
Πραχματοποιεῖται ὁ ἀφωνισμός. (ἀχυροποιεῖς)

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκάνια, δίκριανι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχανημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὁσπρία (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

..Ὡς... ὁ... ὅτι... οὕτως καὶ... ἄλλα... θυμητριακά...
..μου... ὁσπρία... ἀλωνίζονται...
.....
.....
.....
.....

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ο ἀλωνισμός ἀρχεται ἀπὸ τὴν 10³ π.μ.
ὥραν καὶ διακόπτεται τὴν 4^η π.μ. ὥραν

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Εἶναι ἐν χρήσει τὸ δικράνι, ὡς
κατωτέρω

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

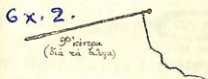
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; .....

Κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ
ρίπτει τοὺς στάχυν εἰς τὸν κύκλον τοῦ ἀλωνο-
στύλου.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Ἦτο ἐν χρήσει διὰ τοὺς βόες ἡ βουκέντρα.
ὡς 1 καὶ διὰ τοὺς ἵππους ὁ κατὰ τὴν ὡς 2

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *λεγεταί κρεθβαζιωμα ἢ πρῶοιμο (ἀπλώματα ἀλωνίζονται δύο.. μᾶθε ἡμέραν.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροσιπυήδες, καλούμενοι ἀλωνοῦνται καὶ ἀγωγιάντες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαίμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

... *ἀλωνίζει ὁ ἴδιος ὁ γεωργός με' τὰ ἰδικὰ του ζῶα.* .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... *Δέν. ἐφίβιαλο ἄλλο μέσον. ἔκινε ἀπὸ τὰ ζῶα.* .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).....

κόπανος στρόγγυλος

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ σωροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). Χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς ἔχενε. ἐὰν 1956... ἐπὶ ἐπρωμίδεω θ. Προέωρον.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Λέχονται μάλαμα... Λέγεται δικριάνι... ἐκ ὅποιου... εἶναι κατασκευασμένον... ἐκ ξύλου... 6x2.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο.....

.....Ὁ...σωρός...εἶναι...ἐπίμηκες.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Ὁ...ἀνέμισμα...γίνεται...μὲ...Ὁ...διπρῶν...καί...
...μὲ...Ὁ...φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...Λιχνᾶ...καί...ἄνδρας...καί...γυναῖκα...ἰδιουκῆται...
...τοῦ...εἵσου.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

...Τὰ...χονδρά...τεμάχια...τῶν...σταχύων...Ποῦ...
...μένουν...λέγονται...κόμπια...τὰ...δωδία...
...δέν...τὰ...ἀλώνισον...ἀλλὰ...τὰ...χρησιμα...
...Ποιοῦν...διὰ...βραχύν...εἰς...τοὺς χοίρους...καί...
...κότες...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ, ἀπὸ τὰ κόμπια.....
γίνεται κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ὑπὸ γυναικῶν διὰ
τοῦ σαρώθρου.....

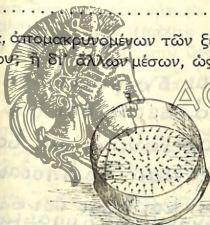
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικῶς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

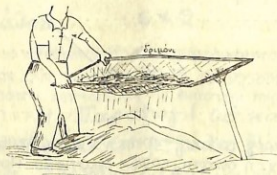
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλιὸν δερμάτινον

κόθρος ἢ ἀρυλῶρος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

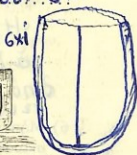
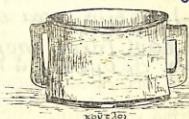
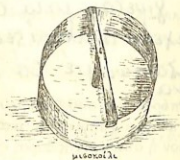
- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Ὄταν ἐτοιμασθῇ ὁ...

καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν καὶ ὅταν
χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός καὶ
καὶ ὀριζοντίως μὲ τὸ φτυάρι μὲ τὸ ὀπλοῖον
σωρεύεται, τὸ ὀπλοῖον καὶ ὅταν ἐμπηγνύεται
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ καὶ ἐπακολουθεῖ
προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ὅλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ὅλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Ἦρ. χετο. δ. Δευ. τιμῆς
εἰς. τὸ ἄλωνι καὶ ἐλάβανε τὸ δεκάκισμα μέ. δοχεῖον
Ποῦ ἐτέχεν. σιδερεῖα, ἢ ὅποια. εἶχε χωρητικότητας
εἰς ὀκάδας 10 καὶ εἰς κιλά. 13. Περίπου. 6. x. 1

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν). Ἄλλο. βαρὺς. τὸ ὄνοισιν. κατεβαθμύ

εἰς. ἔδος... εἰς. τὸ ἄλωνι ἦτο. τὸ παπαδιάτικο...

τὸ ὄνοισιν. ἐδίδετο διὰ μετρητοῦ. πού. ἐτέχεν. κανικὰ

χωρητικότητες. 5 ὀκάδων. 0. μετρητὴς. αὐτοῦ. κατεσκευάσε-

τα. ἐκ. ξύλου. 6. x. 2.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-

κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηεῖας). Ἡ. Παραφωξή. ἰδ. καρπὸς. ἀπεθηκεύετο

ἐν τῷ. τῷ. οἰκίᾳ. εἰς. μεγάλα. ξύλινα. ὀρθογώνια

τα. ὅποια. ἐλέγον. καρόνια. ἢ. ἀμπάρια. .

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ; ... ὅ. ἄχυροι ἀπεδνημύειο
εἰς δὲν ἀπαθήμην, ὅπαν Πημείον αὐτῆς...
ἦτο καὶ ὁ βαῦλος διαμονῆς τῶν ζώων.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ὀλώνισμα ; ....

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ τὸ
ὀλώνισμα, καὶ ἐν συνεχείᾳ καθαρίζεται
ἀπὸ τῶν τυχόν ἐσθρόων ζιζανίων μετὰ τὸ φεθ-
μενα δρυμῶνα ἢ κόσκια.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

.....
 .....
 Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσου χρόνῳ ; .....
 .....

ΔΕΝ ἘΘΥΝΗΘΙΖΕΤΟ ἈΝΑΜΜΑ ΦΩΤΙΑΣ Εἰς ἰὺν ζό
 Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀνάμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.....
 .....
 .....
 Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....
 .....
 .....

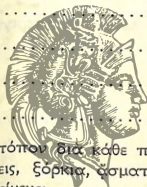
2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ